

نظریه‌های جامعه‌شناسی
نوشته: غلامعباس توسلی - ناشر، سازمان مطالعه و تدوین کتب
علوم انسانی دانشگاهها «سمت»، تهران، ۱۳۶۹-۱۳۷۰ ص.

نویسنده کتاب «نظریه‌های جامعه‌شناسی» را «حاصل پژوهش، کنکاش، تدوین و مطالعه چندین ساله در متون جامعه‌شناسی، آثار مختلف» می‌داند و سبب تألیف را این می‌داند که «درس نظریه‌های جامعه‌شناسی» در رشته علوم اجتماعی و گرایشهای مختلف آن در دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاهی عمومیت یافت» کتاب از نه فصل تشکیل شده است سه فصل نخست تعاریف و مفاهیم و نظریه‌های زیربنایی در جامعه‌شناسی یعنی مثبت‌گرایی و تطورگرایی به تفصیل مورد بحث قرار گرفته است و فصول بعدی به حل‌جی و تشریح مکاتب کارگردگرایی، ساخت‌گرایی، کنش متقابل نمادی، پدیدارشناسی، مبادله روش‌شناسی مردمی اختصاص یافته است. مؤلف در هر فصل نخست به تاریخچه مفاهیم اصلی هر مکتب پرداخته و سپس به معرفی آرای علمای مهم اقدام کرده و در پایان مطلب را با بررسی و نقد آن مکتب به فرجام رسانده است. در نقد هر مکتب سعی شده است که جنبه‌های مثبت و منفی معرفی شود و از یک‌جانبه‌نگری پرهیز گردد. در پایان هر فصل برای آشنایی بیشتر «دانشجویان» و سهولت در فهم مطلب مفاهیم «کلیدی» هر مکتب تذکر داده شده و کتابهایی نیز برای مطالعه بیشتر معرفی شده است. کتاب دارای واژه‌نامه‌ای مبسوط نیز هست تا خوانندگان در یافتن معادلهای انگلیسی در مفهوم دچار سرگردانی نشوند.

تأمین اجتماعی

نوشته: مهدی طالب - ناشر، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۶۸-۴-۳۰ ص ۰.

این کتاب، حاصل بحثها و مطالب مطروحه در درس تأمین اجتماعی است که از حدود ده سال پیش در دانشکده علوم اجتماعی به پیشنهاد مؤلف در برنامه درسی منظور شده بود. کتاب حاوی شش فصل می باشد:

مفاهیم و تعاریف، سیاستها و نظامهای تأمین اجتماعی، دوره کلاسیک تأمین اجتماعی، دوره نوین تأمین اجتماعی، تأمین اجتماعی و جامعه و بالاخره تأمین اجتماعی در ایران در این کتاب علاوه بر کلیات و مفاهیم، سابقه تأمین اجتماعی و بیمه های اجتماعی در کشورهای مختلف مورد بحث قرار گرفته و مقولات راجع به تأثیر متقابل تأمین اجتماعی و مسائل مربوط به جمعیت، اقتصاد و جامعه شناسی مورد بررسی واقع شده و بحث نسبتاً مفصلی راجع به سابقه و چگونگی تأمین اجتماعی در ایران شده است.

این کتاب می تواند مورد استفاده دانشجویان رشته های علوم اجتماعی، اقتصاد و حقوق و سایر علاقه مندان به مقولات توسعه و تأمین اجتماعی قرار گیرد.

* * * * *

روش تحقیق در علوم اجتماعی

نوشته: مهدی طالب - ناشر، وزارت آموزش و پرورش، تهران،

۱۳۶۸-۱۳۲ ص ۰.

این کتاب به عنوان کتاب دانشجویان رشته علوم اجتماعی مراکز تربیت معلم تألیف شده است.

کتاب علاوه بر سه فصل شامل، تعاریف و مفاهیم، شیوه های مطالعه اجتماعی و مراحل انجام مطالعه اجتماعی دارای پنج پیوست است.

طرح یک تک نگاری (منوگرافی)، طرح پرسشنامه کدگذاری شده، نحوه کدگذاری اطلاعات موجود در پرسشنامه، جداول آماری و کتابنامه اهداف آموزشی که در آغاز هر فصل آمده است.

چگونگی انجام مطالعات اجتماعی

نوشته: مهدی طالب- ناشر، موسسه انتشارات امیرکبیر، تهران،

۱۳۶۹-۲۹۶ ص.

آشنائی محققان مسائل جامعه شناختی با ابعاد نظری روش تحقیق لازم است ولی کافی نیست و ضرورت دارد محقق، خصوصاً کسانی که تازه پا در وادی مطالعات اجتماعی می‌گذارند به ویژگیهای شیوه‌ها و تکنیکهای مطالعه با عنایت به ابعاد جامعه شناختی جامعه مورد مطالعه آشنائی و آگاهی کافی داشته باشند.

انتخاب شیوه مطالعه با موضوع و ویژگیهای جامعه مورد مطالعه در رابطه است. این کتاب حاصل بیش از ۲۵ سال تجربه بعنوان پرسشگر و محقق در میدان تحقیق است و پس از تدریس چند سال درس روش تحقیق عملی در دانشکده علوم اجتماعی، برای استفاده سایر دانشجویان و علاقه‌مندان به مسائل اجتماعی تدوین شده است. در این کتاب ضمن برشمردن تفاوت‌های موجود بین مطالعه Etude با تحقیق Recherche چهار مرحله برای هر مطالعه ذکر شده است: مرحله تهیه طرح مطالعه، مرحله جمع‌آوری اطلاعات، مرحله تجزیه و تحلیل و استخراج داده‌ها و بالاخره مرحله تدوین و تنظیم گزارش نهائی. هر یک از این مراحل به اضافه مطالبی راجع به سابقه و انواع مطالعات اجتماعی و نیز جنبه‌های کاربردی شیوه‌های مطالعه در مجموع شش فصل کتاب را تشکیل می‌دهد. علاوه بر ذکر مثالهایی عملی در مباحث مختلف تجربیات موردی محقق در زمینه مطالعات اجتماعی نیز مورد اشاره قرار گرفته است.

* * * * *

کتابنامه اول (منابع و مآخذ کشورهای اسلامی) - قاره آفریقا

تهیه و تنظیم از: طاهره خزاعی - سوسن فرخ‌تکین - مهناز زند - زیر نظر دکتر غلامعباس توسلی - ناشر، مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران، تهران،

۱۳۷۰-۶۹۴ ص.

کتابنامه قاره آفریقا با معرفی ۸۹۸ منبع مکتوب به زبان فارسی اطلاعاتی در مورد ۱۸ کشور مسلمان آفریقایی ارائه می‌کند. بخشهای این کتاب شامل مشخصات شناسنامه‌ای،

خلاصه یا فهرست مطالب کتب، فهرست موضوعی مطالب سندرچ در کتب در رابطه با هر یک از کشورها و فهرست مؤلفین و مترجمین است.

* * * * *

مبانی جامعه‌شناسی

نوشته: منصور وثوقی - علی اکبر نیک‌خلق - ناشر، انتشارات خردمند، تهران،

۱۳۷۰ ۲۸۹ ص.

نویسندگان کتاب در یادداشت کوتاهی که برای کتاب آورده‌اند می‌نویسند: از آغاز تدریس درس جامعه‌شناسی در دانشگاه تهران تا کنون کتابهای متعددی در زمینه مبانی جامعه‌شناسی انتشار یافته است که هر کدام سهمی در آشنا کردن دانشجویان به این دانش جدید و نیز گسترش آن داشته‌اند ولی این کتب نتوانسته است نیاز علاقمندان به دانش جامعه‌شناسی به ویژه دانشجویان را تأمین کند و آنان را به کسب اطلاعات بیشتر در این زمینه تشویق نمایند. «خواست نویسندگان کتاب مبانی جامعه‌شناسی به این است که خلاء موجود در این زمینه را پر کنند مباحث مختلف این کتاب متناسب با برنامه آموزشی دانشگاه در ۱۵ فصل تنظیم شده است. که عبارتند از: موضوع جامعه‌شناسی - جامعه، احوال برخی از متفکران و پیشگامان جامعه‌شناسی - روش تحقیق در جامعه‌شناسی - فرهنگ‌نهادهای اجتماعی - خانواده و خویشاوندی - نهادهای اجتماعی - هنجارها - ارزشها و کنترل اجتماعی - گروههای اجتماعی - نقش و پایگاه اجتماعی - تحرک اجتماعی - طبقه اجتماعی - زندگی اجتماعی در ایران - شهر و ده از دیدگاه جامعه‌شناسی.